Jaarverslag 2018 & Jaarplan 2019

Rekenkamercommissie Brummen & Voorst

Deel I | Jaarverslag 2018

De rekenkamercommissie controleert anderen en heeft ook zelf behoefte inzicht te bieden in hoe zij in 2018 haar werk heeft uitgevoerd. In dit jaarverslag geven we inzicht in onze activiteiten en leggen we verantwoording af over de besteding van het onderzoeksbudget.

*Onze plannen voor 2019 staan in deel II. Klik **hier** om daar direct naar toe te gaan.*

Samenstelling

De samenstelling van de rekenkamercommissie is in 2018 hetzelfde gebleven:

- Carlo van Dijk (voorzitter sinds 2016)
- Herman van den Broek (lid sinds 2015)
- Marjolein Quené (lid sinds 2017)
- Marisan Noordermeer (secretaris Brummen)
- Dini Vriezekolk-Groenewold (secretaris Voorst)

In december 2018 werd Herman van den Broek in beide raden herbenoemd.

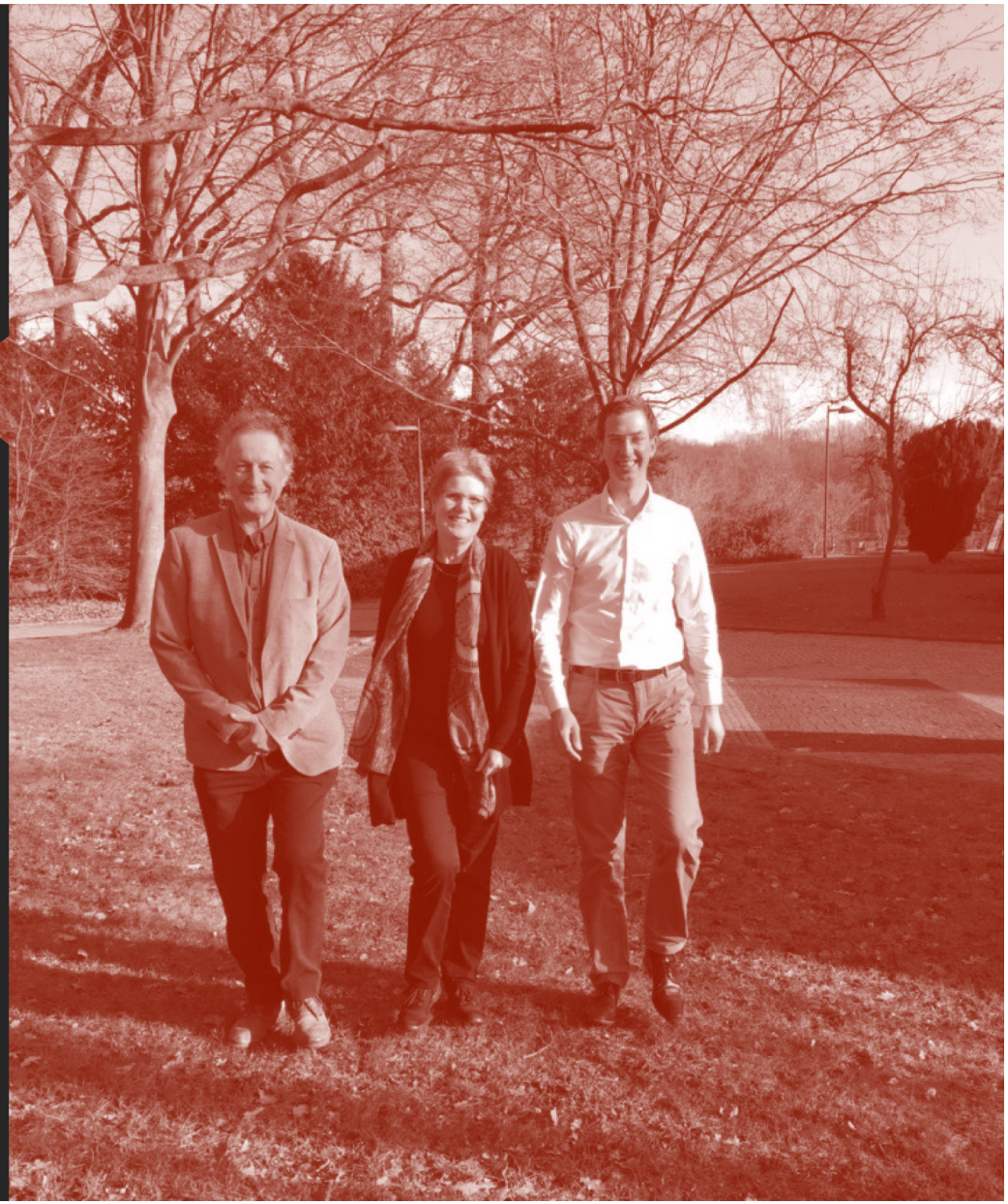

Terugblik 2018

In een aantal opzichten was 2018 een bijzonder jaar. In de eerste plaats vanwege de gemeenteraadsverkiezingen in maart. In zowel Brummen als Voorst kwamen diverse nieuwe gezichten in de raad.

De rekenkamercommissie heeft voor beide (nieuwe) raden een informatieve presentatie verzorgd in het kader van het inwerkprogramma van de raad.

Daarin gaf de commissie uitleg over wat zij doet en hoe zij werkt. *De informatie is nog eens samengevat op dia 6 van dit jaarverslag.*

'Participatie' was ook in 2018 een thema dat op veel belangstelling kon rekenen. Zo ook in Brummen en Voorst. De rekenkamercommissie volgde de ontwikkelingen daarom op de voet.

In Brummen kwam het thema onder andere aan de orde via het eerder uitgevoerde onderzoek naar burgerparticipatie en als onderdeel van het onderzoek naar Duurzaamheid (zie dia 10).

In Voorst is tijdens een kennismakingssessie met raadsleden over dit onderwerp doorgesproken. Daarin is onder andere stilgestaan bij de consequenties van de nieuwe Omgevingswet, zowel voor de participatie van inwoners als voor de bevoegdheden en werkwijze van de raad.

Terugblik 2018 (2)

Naast het volgen van actuele thema's, de informatieve presentatie in het kader van het inwerkprogramma van de raad, en het doen van onderzoek – waarover verderop in dit jaarplan meer – heeft de rekenkamercommissie in 2018:

- het onderzoeksprotocol geactualiseerd en aangepast aan de huidige werkwijze
- gekeken wat de nieuwe privacywetgeving voor de rekenkamercommissie betekent
- doorlopend de website bijgehouden
- de lange termijn-agenda van de raden gevolgd
- af en toe een raadsvergadering bezocht

Doel en werkwijze rekenkamercommissie

De rekenkamer(commissie)

- Ingesteld op basis van de Gemeentewet
- Leden benoemd door de gemeenteraad
- Helpt de gemeenteraad in de kaderstellende en controlerende rol

De rekenkamer in relatie tot andere controle-instrumenten	*Rechtmatigheid*	*Doeltreffendheid/-Doelmatigheid*
Extern	Accountant	**Rekenkamer**
Intern	Controller (juridische control)/-Compliance Officer	Controller (beleidscontrol en financial control)

Visie rekenkamercommissie Brummen & Voorst zoals verwoord in Position Paper

- Huidige tijd vraagt om andere ondersteuning raad
- Onderzoek mogelijk naar gevoerd beleid maar óók beleid in ontwikkeling
- En behalve onderzoek ook:
  - Advies aan raad (gevraagd en ongevraagd)
  - Rekenkamerbrief met aanbevelingen uit onderzoek elders (bijvoorbeeld andere gemeente) of verkenning actueel onderwerp
  - Informatieregisseur
  - Raadsconferentie

Van en voor de raad

De "gereedschapskist" van de raad: ook de rekenkamercommissie zit hier in! Onafhankelijk, kritisch en vanuit passie voor de lokale democratie.

Dini Vriezekolk

Samenvattend overzicht Brummen

In 2018 zijn de volgende onderzoeken aan de gemeenteraad aangeboden *(klik op de link om direct naar het onderzoek te gaan)*:

1. Rekenkamerbrief Duurzaamheid als grondhouding (14 maart 2018)

   Besproken in het forum d.d. 17 mei 2018 en de raadsvergadering d.d. 31 mei 2018. Daarna is over het onderwerp een raadsbijeenkomst Duurzaamheid belegd op 13 september 2018. Herman van den Broek vervulde vanuit de rekenkamercommissie de rol van gespreksleider.

2. Rekenkamerbrief Spotdag (9 april 2018)

   Ingeboekt als ingekomen post. Niet besproken tijdens een vergadering.

3. Rekenkamerbrief Schuldhulpverlening (22 oktober 2018)

   Besproken in het forum d.d. 6 december 2018 en de raadsvergaderingen d.d. 20 december 2018 en op een nog te bepalen datum in 2019.

Samenvattend overzicht Voorst

In 2018 zijn de volgende onderzoeken aan de gemeenteraad aangeboden *(klik op de link om direct naar het onderzoek te gaan)*:

1. Rekenkamerbrief Spotdag (9 april 2018)

   De brief is door de raad voor kennisgeving aangenomen.

2. Rekenkamerbrief Schuldhulpverlening (22 augustus 2018)

   Besproken in een ronde-tafelgesprek op 10 september 2018 en de raadsvergadering d.d. 24 september 2018. Het college meldde in deze raadsvergadering dat het de brief met enthousiasme omarmt en gebruikt als kapstok voor de nieuwe nota schuldhulpverlening.

Duurzaamheid als grondhouding Brummen

- In 2018 is het onderzoek naar ‘Duurzaamheid als grondhouding’ afgerond. Doel van dit onderzoek, dat in 2017 is gestart, is om in kaart te brengen in welke mate aandacht voor álle aspecten van duurzaamheid tot uitdrukking komen bij íedereen die voor de gemeente Brummen werkt.
- Om dat te bepalen hebben externe deskundigen voor diverse beleidsterreinen beleidsnota’s geanalyseerd en deze in twee groepsgesprekken met de ambtelijke organisatie besproken.
- De conclusies van het onderzoek zijn op 14 maart in de vorm van een rekenkamerbrief aan de gemeenteraad aangeboden.en besproken in het forum d.d. 17 mei 2018 en de raadsvergadering d.d. 31 mei 2018

Vervolg Duurzaamheid

- De conclusie van het onderzoek is dat er een grote mate van openheid bestaat ten opzichte van het thema duurzaamheid. Op de thema's energie en klimaat stelt de gemeente Brummen zich actief op. Omdat er geen sprake is van een integraal duurzaamheidsbeleid dat de diverse aspecten van duurzaamheid omvat, voert het echter te ver om te stellen dat duurzaamheid tot de grondhouding van de gemeente behoort.
- De rekenkamercommissie ziet mogelijkheden om het duurzaamheidsbeleid in de gemeente meer integraal handen en voeten te geven.
- In mei 2018 is het Coalitieakkoord Brummen verschenen. Daarin is nadrukkelijk aandacht voor de transformatie naar een duurzame ontwikkeling, verbreding van het thema en de hoge urgentie ervan.
- Omstreeks diezelfde periode heeft de raad het initiatief genomen om een themabijeenkomst over duurzaamheid te organiseren. De rekenkamercommissie heeft over de opzet van deze bijeenkomst geadviseerd. De avond vond plaats op 13 september 2018. Rekenkamercommissielid Herman van den Broek vervulde de rol van gespreksleider. Extern deskundige Jan Paul van Soest (één van de onderzoekers) leverde een inhoudelijke bijdrage over de mogelijkheden van een bredere aanpak en de prioriteiten en rolneming van de raad.
- Het resultaat van de bijeenkomst was: meer kennis en inzicht – vooral voor nieuwe raadsleden – in het onderwerp. Momenteel bezint het presidium zich over de vervolgaanpak, bijvoorbeeld de instelling van een werkgroep duurzaamheid.

Doeltreffendheid

Onderzoek naar de concrete effecten van beleid in de samenleving is vaak het lastigste rekenkameronderzoek. In Brummen en Voorst zijn de lijnen tussen gemeentehuis en inwoners kort. Er is weinig ruimte voor een 'papieren werkelijkheid'.

Marjolein Quené

Spotdag NvRR (Brummen & Voorst)

- In november 2017 heeft de rekenkamercommissie zowel in Brummen als Voorst meegedaan aan de landelijke spotdag van de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamerfuncties, in samenwerking met de landelijke Algemene Rekenkamer.
- Het thema was "de burger als controleur vanuit de leunstoel (armchair auditor)". De uitkomsten zijn op 9 april 2018 naar beide raden gestuurd. De rekenkamercommissie heeft met het verzenden van de uitkomsten van het onderzoek gewacht, totdat ook de uitkomsten van de onderzoeken uit andere gemeenten beschikbaar waren. Die leverden helaas geen extra inzicht op.
- De rekenkamercommissie heeft van dit onderzoek geleerd dat burgerparticipatie, juist ook als het over controleren gaat, een ingewikkeld onderwerp is. Burgers hebben er recht op te weten wie de geadresseerde in de gemeente is: de ambtenaren, de raad of het college?
- Meerdere van de inwoners die we in het kader van dit onderzoek hebben gesproken, bleken een vertekend beeld te hebben van de taken die de gemeente heeft en wie waarvoor binnen de gemeente verantwoordelijk is.
- De rekenkamerbrief is door beide raden voor kennisgeving aangenomen.

De burger als armchair auditor

Schuldhulpverlening (Brummen & Voorst)

- In Nederland zijn 1,4 miljoen huishoudens met risicovolle of problematische schulden. Slechts 193.000 huishoudens (14 procent) zijn bekend bij hulpverlenende instanties.
- Sinds 2012 is schuldhulpverlening (inclusief schuldregeling) een gemeentelijke taak. Bij het bespreken van de planning voor 2018 vroegen vertegenwoordigers vanuit beide raden aandacht voor dit onderwerp. Dat was voor de rekenkamercommissie aanleiding om een kort onderzoek te doen.
- In 2017 werd in zowel Voorst als Brummen het beleid geëvalueerd en vervolgens opnieuw vastgesteld. Dit beleid en de uitvoering daarvan is door de rekenkamercommissie geanalyseerd.
- In een rekenkamerbrief zijn niet alleen conclusies en aanbevelingen opgenomen, maar ook een aantal begrippen verhelderd en toegelicht.
  - **Schuldregeling** omvat de hulp waarbij de gemeente als bemiddelaar optreedt tussen de schuldeisers en de schuldenaar. Beide gemeenten hebben dit uitbesteed.
  - **Schuldhulpverlening** bestaat uit allerlei verschillende soorten hulpverlening, ook voor mensen die niet voor schuldregeling in aanmerking komen.
- In Voorst zijn inmiddels alle aanbevelingen integraal overgenomen en moet in maart 2019 een nieuwe beleidsnota worden vastgesteld. In Brummen wordt hierover in een nog nader te bepalen raadsvergadering doorgesproken.

Uitdaging

Uitdaging (ook voor onderzoek):

Hoe houden gemeenten vergrijzende kernen vitaal?

Herman van den Broek

Vitale kernen (Voorst)

- Naar aanleiding van een gesprek met raadsleden in Voorst is in 2018 een onderzoek gestart naar de vitaliteit van kernen. Het onderzoek wil vaststellen in welke mate een van de doelstellingen uit Voorst onder de Loep is gerealiseerd: ‘De kwaliteit van leven in al onze kernen is goed.’ Er is gekozen voor een focus op vijf kernen: Bussloo, Klarenbeek, Terwolde, Teuge en Voorst.
- In het najaar van 2018 heeft de rekenkamercommissie vooronderzoek gedaan naar hoe het begrip ‘vitaliteit’ te definiëren. Behalve literatuurstudie hebben gesprekken plaatsgevonden met de ambtelijke organisatie en deskundigen van elders. Ook is een uitgebreide hoeveelheid gegevens verzameld met karakteristieken van de kernen.
- Conclusie van het vooronderzoek is dat de rekenkamercommissie de ‘vitaliteit van kernen’ wil onderzoeken vanuit het perspectief van de inwoner (in plaats van de gemeentelijke overheid). Naast fysieke aspecten is er nadrukkelijk ruimte voor sociale aspecten van de (beleving van) vitaliteit.
- Het daadwerkelijke onderzoek zal worden uitgevoerd in 2019. Beoogd resultaat van het onderzoek is dat kenmerken van de kernen in kaart zijn gebracht, zodat de raad in staat wordt gesteld om als gemeente bij beleid en uitvoering beter op de kenmerken van de afzonderlijke kernen aan te sluiten.

Bijeenkomsten 2018

In 2018 was de rekenkamercommissie (voor Brummen en Voorst samen) bij 39 activiteiten aanwezig. Net als in 2017 was een kwart daarvan een reguliere vergadering.

Het aantal bijeenkomsten met raadsleden is verdubbeld ten opzichte van 2017. Van de overige bijeenkomsten betreft het meestal een overleg met de ambtelijke organisatie.

Minder vergaderen en meer interactie met raad en andere betrokkenen past bij de visie van de rekenkamercommissie.

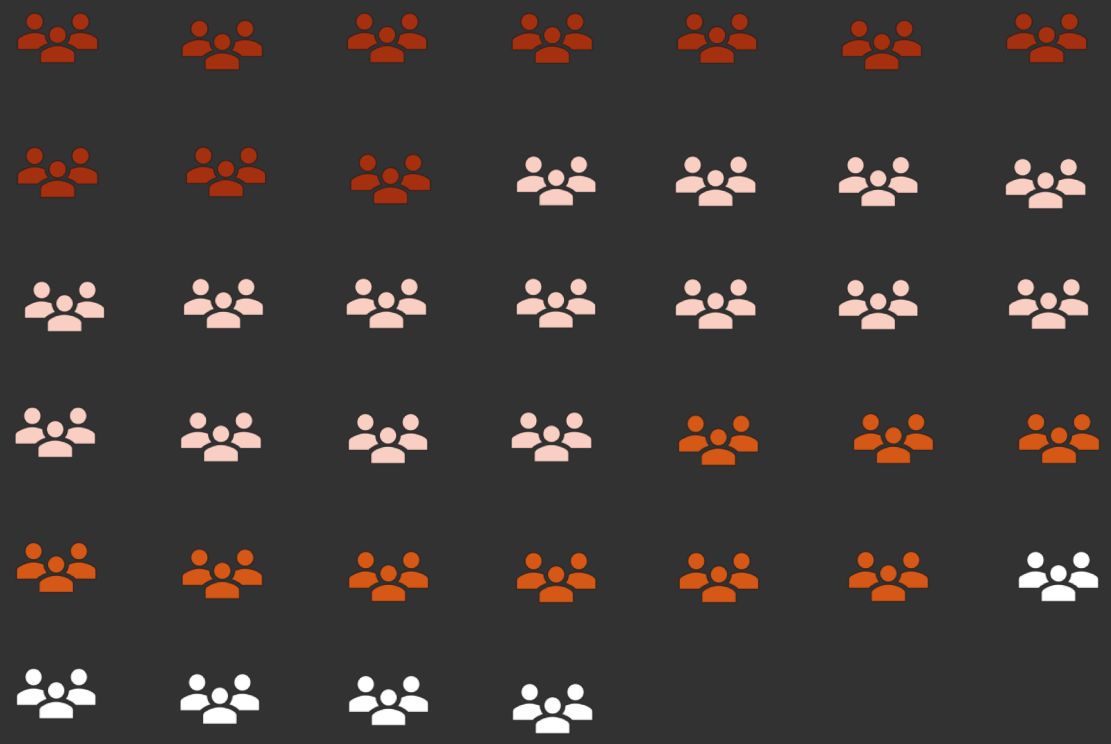

Vergaderingen (25%)

Bijeenkomsten met raadsleden (38%)

Overleg met ambtelijke organisatie (23%)

Overig (13%)

Van vóór naar mét

De gemeente(raad) heeft te maken met een veranderende rol. Hij gaat steeds meer mét de samenleving aan het werk, terwijl hij eerder meer vóór de samenleving aan het werk was. Interessant om te zien hoe de rekenkamercommissie de gemeenteraad daarbij kan ondersteunen.

Marisan Noordermeer

Budgetverantwoording

Gevolg van de werkwijze zoals beschreven in het Position Paper is dat er veel werk verzet wordt door de leden zelf.

Een deel van het onderzoek in Brummen is uitbesteed. In Voorst zijn alle onderzoeks-activiteiten in 2018 door de rekenkamercommissie zelf uitgevoerd.

In beide gemeenten is de rekenkamercommjssie ruim binnen het budget gebleven. De onderbenutting valt zowel in de gemeente Brummen als Voorst vrij ten gunste van de Algemene Middelen.

Budgetverantwoording 2018

Brummen (22.220 euro)

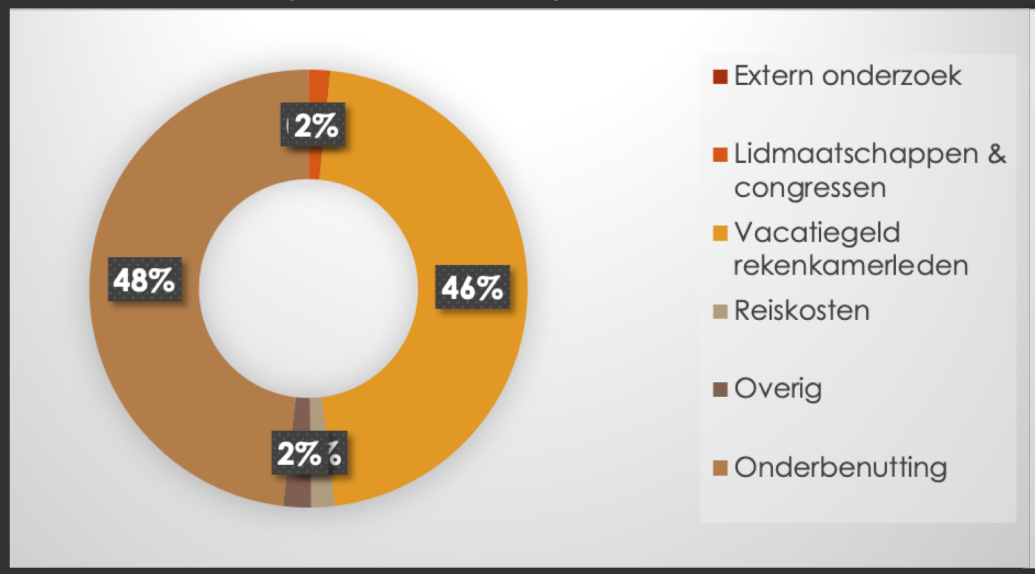

Voorst (21.570 euro)

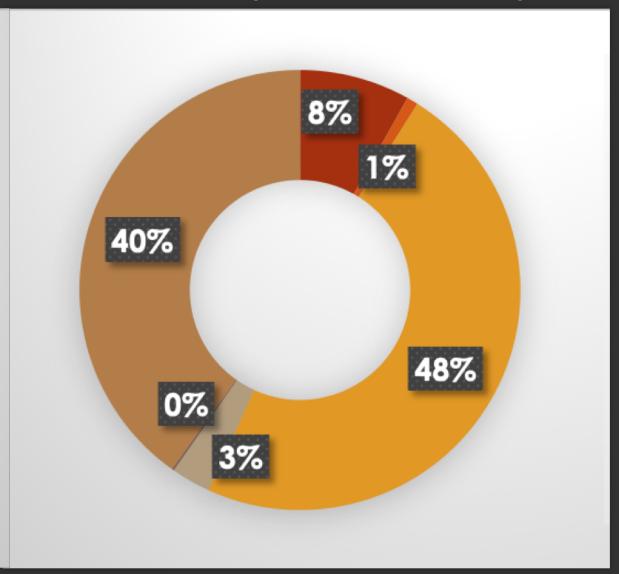

Deel II | Jaarplan 2019

In dit jaarverslag combineren we de verantwoording over 2018 met een overzicht van de plannen voor 2019. Zowel in Brummen als Voorst wordt in ieder geval één groot onderzoek uitgevoerd. Omdat we snel willen kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen, houden we er in onze planning rekening mee nog één of meerdere rekenkamerbrieven te zullen opstellen. De onderwerpen daarvan worden zoals gezegd bepaald door de actualiteit of vragen vanuit de raad.

Benieuwd

Waar ik benieuwd naar ben is hoe we in 2019 nog beter kunnen aansluiten bij de informatiebehoefte van de raad. Meer of minder details? Kortere doorlooptijd? Meer interactie met gemeentehuis en samenleving?

Carlo van Dijk

Uitgangspunten bij onderzoeken

In goed overleg

De rekenkamercommissie is bevoegd om zelf haar onderzoeksagenda vast te stellen. Naar goed gebruik voerden wij ook bij de planning voor 2019 overleg met de auditcommissie van Brummen en vertegenwoordigers van alle fracties in Voorst.

De onderzoeksplanning is mede gebaseerd op de inbreng tijdens die gesprekken.

Criteria

Bij de keuze hanteert de rekenkamercommissie altijd de volgende criteria:

- Het onderwerp is van belang voor de inwoner
- Het onderwerp is van belang voor de raad
- Het onderwerp is van voldoende financieel belang

Daarnaast houden we rekening met de actualiteit en spreiding van onderwerpen ten opzichte van eerdere onderzoeken.

Uitgangspunten bij onderzoeken (vervolg)

Wendbaar

De rekenkamercommissie wil snel kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen. Daarom zullen we vaker gebruik maken van het instrument 'rekenkamerbrief': een analyse van een thema dat lokaal of nationaal speelt, dat in de vorm van een korte notitie aan de raad wordt aangeboden.

Dit kan consequenties hebben voor de start of doorlooptijd van lopende onderzoeken.

Ook vooruitkijken

Kenmerkend aan deze rekenkamercommissie is de ambitie om de raad naast controlerende onderzoeken ook te ondersteunen aan de voorkant of in het begin van beleidsprocessen. Ook in 2019 blijft dat het geval.

Activiteiten in 2019

Brummen

- Vooronderzoek Dagbesteding
- Aanbesteding en verdiepingsonderzoek Dagbesteding
- Volgen ontwikkelingen burgerparticipatie, duurzaamheid en schuldhulpverlening

Voorst

- Vervolg onderzoek naar Vitale kernen
- Volgen ontwikkelingen (burger)participatie, schuldhulpverlening en nieuwbouw gemeentehuis
- In overweging: Quick scan op aspect participatie bij notitie zonneparken
- In overweging: Vooronderzoek Jeugdzorg

Contact

Brummen

Post	Postbus 5, 6970 AA Brummen
Telefoon	(0575) 568 221
E-mail	m.noordermeer@brummen.nl
Website	www.brummen.nl
	(gemeenteraad > rekenkamercommissie)

Voorst

Post	Postbus 9000, 7390 HA Twello
Telefoon	(0571) 279 387
E-mail	d.vriezekolk@voorst.nl
Website	www.voorst.nl
	(gemeenteraad >rekenkamercommissie)

Opmerkingen of suggesties naar aanleiding van dit jaarverslag/jaarplan stellen we bijzonder op prijs.